

ved udformningen af den Sköldske skovlov af 1948 og de forskellige tilføjelser, der er kommet siden.

Forfatteren omtaler indgående rotations-tidens betydning for forrentningen, idet den lange rotationstid (tiden fra plantning til afdrift) giver en lavere rente end den korte. I denne forbindelse er det interessant, at de store industriskove i Norrland overholdes til en højere alder — sværere dimensioner — end teoretisk gunstigt, selv om renten er lav, fordi industrien skal bruge disse dimensioner i produktionen (industri + skov ses som en helhed).

Skogsforskningsinstitutet i Stockholm har måttet tage stilling til et andet omstridt spørgsmål, nemlig hvilken rentefod skovbruget kan regne med i sine kalkuler. Man har ved overvejelserne ment, at obligationsrenten er det nærmeste sammenligningsgrundlag, omend man på grund af den store sikkerhed ved pengeanbringelse i skov i lang tid må gå lavere. Af en eller anden grund har man ikke draget den fulde konsekvens og sat renten så og så meget lavere end den variable obligationsrente, men er endt med et bestemt tal: 3%. Senere har skogsstyrelsen nedsat dette tal til 2½% (undtagelsesvis lavere) i de mange tilfælde, hvor der ydes statsbidrag til skovens genkultivering (hvor jorden er af slet bonitet). Samtidig hævder Skogsforskningsinstitutet, at skovejerens lånerente ikke bør være udslagsgivende ved valg af kalkulerentefod, idet lånerenten ligger højere end den beregnede langtidsrente og derfor fører til for lave rotationstider, der fra samfundsøkonomisk synspunkt ikke er i overensstemmelse med godt skovbrug. Uden at det siges direkte, kan man muligvis heraf slutte, at myndighederne foretrækker en lav prioritering i skov, for at ejerens private renteudgift skal indvirke så lidt som muligt på skovdriften.

Hele ordningen, der har en delvis eksperimental karakter, synes dog i praksis at forløbe ganske tilfredsstillende, efter at forskellige tillægsbestemmelser er kom-

met til. *Karakteristisk er den vægt, der fra svensk side lægges på, at den gode skovjord ikke må misbruges, hverken overkapitaliseres eller underkapitaliseres, og at staten vil have lidt liberal kontrol med denne sag.*

J. Aarestrup-Frederiksen¹.

1. Skovtaksator.

Lars Nabseth: En arbetstidsförkortning — verkningar i olika industriföretag. Industriens Utredningsinstitut, Stockholm 1956. 68 sider.

Industriens Utredningsinstitut har ladet civiløkonom Lars Nabseth foretage en undersøgelse af en arbejdstidsforkortnings virkninger på industrien. Det er sket efter opfordring af en offentlig svensk kommission, i hvis betænkning om kortere arbejdstid (SOU 1956: 20—21) redegørelsen iøvrigt er trykt.

Rapporten er således et indlæg, een side af sagen, den svenske industris synspunkter på, hvad der vil ske, hvis arbejdstiden nedsættes fra 48 timer, som er den lovfæstede normalarbejdsuge i Sverige, til 40 timer.

I indledningen er der nøgternt og med gode argumenter gjort rede for spørgsmålet set fra arbejdsgiverside: De grunde, der kan anføres for, at produktionsnedgangen bliver mere end proportional med arbejdstidsnedsættelsen, og de, der kan føre til, at den bliver mindre end proportional; mulighederne for i højere grad at gå over til skifteholdsarbejde, det med arbejdstidsnedsættelsen øgede rationaliseringsbehov og dermed øgede behov for kapital til investeringer, såfremt produktionsmængden skal opretholdes. Omkostningsforøgelserne og de vanskeligheder, de vil forvolde på eksportmarkedet, og de særlige vanskeligheder, der kan opstå, hvis ændringen gennemføres under en i øvrigt inflatorisk udvikling.

Altsammen velovervejet og formentlig, hvad en kyndig økonom med indsigt i industriens problemer kan sige om den ting set fra produktionens side.

Nu fremtræder argumenterne som resul-

ved udformningen af den Sköldske skovlov af 1948 og de forskellige tilføjelser, der er kommet siden.

Forfatteren omtaler indgående rotations-tidens betydning for forrentningen, idet den lange rotationstid (tiden fra plantning til afdrift) giver en lavere rente end den korte. I denne forbindelse er det interessant, at de store industriskove i Norrland overholdes til en højere alder — sværere dimensioner — end teoretisk gunstigt, selv om renten er lav, fordi industrien skal bruge disse dimensioner i produktionen (industri + skov ses som en helhed).

Skogsforskningsinstitutet i Stockholm har måttet tage stilling til et andet omstridt spørgsmål, nemlig hvilken rentefod skovbruget kan regne med i sine kalkuler. Man har ved overvejelserne ment, at obligationsrenten er det nærmeste sammenligningsgrundlag, omend man på grund af den store sikkerhed ved pengeanbringelse i skov i lang tid må gå lavere. Af en eller anden grund har man ikke draget den fulde konsekvens og sat renten så og så meget lavere end den variable obligationsrente, men er endt med et bestemt tal: 3%. Senere har skogsstyrelsen nedsat dette tal til 2½% (undtagelsesvis lavere) i de mange tilfælde, hvor der ydes statsbidrag til skovens genkultivering (hvor jorden er af slet bonitet). Samtidig hævder Skogsforskningsinstitutet, at skovejerens lånerente ikke bør være udslagsgivende ved valg af kalkulerentefod, idet lånerenten ligger højere end den beregnede langtidsrente og derfor fører til for lave rotationstider, der fra samfundsøkonomisk synspunkt ikke er i overensstemmelse med godt skovbrug. Uden at det siges direkte, kan man muligvis heraf slutte, at myndighederne foretrækker en lav prioritering i skov, for at ejerens private renteudgift skal indvirke så lidt som muligt på skovdriften.

Hele ordningen, der har en delvis eksperimental karakter, synes dog i praksis at forløbe ganske tilfredsstillende, efter at forskellige tillægsbestemmelser er kom-

met til. *Karakteristisk er den vægt, der fra svensk side lægges på, at den gode skovjord ikke må misbruges, hverken overkapitaliseres eller underkapitaliseres, og at staten vil have lidt liberal kontrol med denne sag.*

J. Aarestrup-Frederiksen¹.

1. Skovtaksator.

Lars Nabseth: En arbetstidsförkortning — verkningar i olika industriföretag. Industriens Utredningsinstitut, Stockholm 1956. 68 sider.

Industriens Utredningsinstitut har ladet civiløkonom Lars Nabseth foretage en undersøgelse af en arbejdstidsforkortnings virkninger på industrien. Det er sket efter opfordring af en offentlig svensk kommission, i hvis betænkning om kortere arbejdstid (SOU 1956: 20—21) redegørelsen iøvrigt er trykt.

Rapporten er således et indlæg, een side af sagen, den svenske industris synspunkter på, hvad der vil ske, hvis arbejdstiden nedsættes fra 48 timer, som er den lovfæstede normalarbejdsuge i Sverige, til 40 timer.

I indledningen er der nøgternt og med gode argumenter gjort rede for spørgsmålet set fra arbejdsgiverside: De grunde, der kan anføres for, at produktionsnedgangen bliver mere end proportional med arbejdstidsnedsættelsen, og de, der kan føre til, at den bliver mindre end proportional; mulighederne for i højere grad at gå over til skifteholdsarbejde, det med arbejdstidsnedsættelsen øgede rationaliseringsbehov og dermed øgede behov for kapital til investeringer, såfremt produktionsmængden skal opretholdes. Omkostningsforøgelserne og de vanskeligheder, de vil forvolde på eksportmarkedet, og de særlige vanskeligheder, der kan opstå, hvis ændringen gennemføres under en i øvrigt inflatorisk udvikling.

Altsammen velovervejeth og formentlig, hvad en kyndig økonom med indsigt i industriens problemer kan sige om den ting set fra produktionens side.

Nu fremtræder argumenterne som resul-

tat af en »undersøgelse«, der har bestået i, at man har spurgt 15 af Sveriges store, men iøvrigt vilkårligt valgte foretagender, hvad de mener om sagen. Med de variationer, som betinges af foretagendernes forskellighed, mener de alle det samme: Arbejdstidsnedsættelse vil betyde omkostningsforøgelser, øget investeringsbehov og diverse overgangsvanskeligheder. Hvad skulle de ellers mene? Er der for resten nogen, som er i tvivl om, at de har ret? Arbejdstidsnedsættelsen er formentlig til fordel for arbejderne; hvis den ikke ville volde vanskeligheder i industrien, var der næppe grund til ikke at indføre den straks!

Der er næppe tvivl om betydningen af industriens synspunkter. Man må midlertid have lov til at spørge, hvad hele denne såkaldte »undersøgelse«, der i ingen henseender er repræsentativ, og hvis resultater må siges at være på forhånd givne, egentlig skal tjene til? Rapporten er så overordentlig udførlig, at man får en mistanke om, at meningen har været at få argumentationen til at »fylde« så meget som muligt rent kvantitativt.

Der synes at være — og ikke blot i Sverige — en højst beklagelig hældning mod den anskuelse, at ens argumenter særligt over for administrative og politiske myndigheder vejer tungere til, hvis de breder sig over flere tryksider. Man må håbe, det er en misforståelse, og at den gode ide, at foretage en undersøgelse af en sag, før man udtaler sig, ikke skal misbruges til at foretage mere eller mindre tvivlsomme »undersøgelser«, blot for at skaffe stof til mindst 50 sider!

Kirsten Rudfeld¹.

1. Fuldmægtig i Socialministeriet.

Kenneth K. Kurihara: Introduction to Keynesian Dynamics. George Allen & Unwin LTD., London 1956, 222 sider, Pris 21 s.

Forfatteren er »assistent professor« ved Rutgers University, New Brunswick (New Jersey, U.S.A.). Han har tidligere udgivet

en bog om pengeteori og skrevet artikler om de underudviklede landes problemer. I den her refererede bog søger han, dels at give en kort fremstilling af det keynitiske begrebsapparat, dels at anvende dette apparat ved konjunkturanalysen og ved undersøgelsen af den økonomiske vækstproces.

Efter en kort indledning med generelle betragtninger over den økonomiske teoris udvikling og nuværende stade går Kurihara over til en fremstilling af de enkelte elementer i Keynes' økonomiske model. I hvert enkelt tilfælde beskrives begrebet først omhyggeligt, derefter tilføjes de væsentligste modifikationer og indvendinger.

Af de enkelte kapitler er der især grund til at fremhæve det, som omhandler investeringernes bestemmelsesgrunde. Kuriharas fremstilling er her langt mere nuanceret end den sædvanlige keynitiske fremstilling af kapitalens grænseeffektivitet. Derimod er der næsten ikke — som ellers overalt i bogen — henvisninger til moderne litteratur i forbindelse med dette kapitel. Problemerne i forbindelse med investeringernes bestemmelsesgrunde synes således ikke at have interesseret de teoretiske økonomer i efterkrigstiden. Skulle der fremover komme perioder med ufuldkommen beskæftigelse, må man antage, at spørgsmålet påny vil komme i forgrunden.

Ved fremstillingen af forbrugsfunktionen fremhæver Kurihara bl. a., at denne funktion påvirkes, når indkomstfordelingen ændres. Dette moment trækker han — som nedenfor vist — ind i konjunkturanalysen i bogens anden del.

Analysen af indkomstsvingningernes årsager og forløb virker i almindelighed meget levende og virkelighedsnær, hvilket for en stor del skyldes den forudgående grundige undersøgelse af investeringernes bestemmelsesgrunde.

Den mest spændende nydannelse findes dog, hvor Kurihara beskriver inflationsmekanismen. Han spørger: Hvorfor får vi ikke altid galopperende inflation, når vi går ud fra en situation, hvor investerings tilbøjeligheden er større end opsparings-